

Szerkesztőségi iroda:

R.-Szombat, Losonci-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonci-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitsor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonci-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Néhány szó a „népnevelés“ ügyéről.

Korunk sokat ígérő jelszavai közt, majdnem első helyen áll a „népnevelés.“

Nekünk — magyaroknak — különösen nagy szükségünk lenne reá, hogy e jelszóval körülírt munkásság mielőbb, s egész erővel működjen hazai s nemzeti érdekeink összes vonalán.

Az ez irányban tett intézkedések sikerével azonban nem minden téren lehetünk megelégedve.

Különösen az elemi iskolák — a népnevelés eme legelső intézményei — küzdenek meggyékben is — néhány dicséretes kivételtől eltekintve — olyan nehézségekkel, melyek elhárításáról csak a népiszkolai törvény végrehajtásával megbízottak gondoskodhatnak.

Ezen nehézségek közt van különösen négy, melyet illetékes hatóságunk figyelmébe ajánlunk.

Az egyik nehézség abban áll, hogy a tanköteles gyermekek igen nagy része, a beiratások idején tul, hetek, sőt egy pár hónap mulva küldetik fel az iskolába. A minék káros következményét még megmagyarázni se kell, annyira világos. Mert mi történik ilyenkor? A tanítók vagy kezdik oktatásukat — a későn jöttekért — előről, s ez esetben a már haladottak veszítik el az időt, — vagy folytatják tovább a tanítást, s ez esetben az újonnan jöttek képzése marad hiányos. Mindkét esetben pedig szenved e mulasztás miatt a közügy, a népnevelés.

E nehézséget a népoktatási törvény azon szakaszának szigorú végrehajtásával, mely kötelezővé teszi, hogy a gyermekek kellő időben küldessenek az iskolába, — elhárítani lehet. A törvény ne maradjon csupán a papiron. A mulasztás ép ugy mulasztás az iskolai év elején, mint annak folyamán. Azért, hogy a házi munkára még amugy is gyöngye kezdek, az őszi napokon heteken át otthon babot tisztítsanak, vagy a jó ég tudja miféle munkát végezzenek, a tanítás mindezeknél fontosabb ügyét elhanyagolni nem szabad sem a szülőknek, sem a törvény őreinek.

A másik nehézség a néptanítók igen nagy részének elszomorítóan csekély díjazásában áll, a mi egyértelmű azzal, hogy néptanítóink között — aránylag — még mindig sokan vannak olyanok, kik épen a tanításhoz értenek legkevesebbet.

E baj azután már megülő betűje minden jó reménynek az iránt, hogy népnevelésünk ügye — általában valamelyest előre haladjon.

Ámbár a törvény — szükmarkuan ugyan — intézkedik e tekintetben is, megszabván jelesül azon legkisebb összeget, melynél kevesebbel tanító nem díjaztathatók.

Csak hogy ez intézkedésnek igen-igen sok helyen nincs óhajtott sikere, végrehajtásának lanyhasága miatt; a mi arra szolgáltat okot és alkalmat, hogy sok község kapva kap az olcsó tanítón, a ki nem kíván a pásztorokénál nagyobb fizetést.

Ilyen rendszer mellett — a szó valódi értelmében vett népnevelésről — szó sem lehet mindaddig, a míg a törvény rendelkezései e részben is végrehajtva, s a községek odakényszerítve nem lesznek, hogy képzett tanítókat tartsanak, s azok tisztességes megélhetését biztosítsák, még pedig ne csak írásban, de tetteleg is.

Mert a további nehézség, — melyet elhallgatnunk lehetetlen — abban nyilvánul, hogy sok helyen meg volna ugyan a tanítók fizetése, de csak a papiron; gyakran nem látnak abból a tanítók, hónapokig, de csak egy babot sem. Különösen városaink s nagyközségeink egynémelyike nem törődik vele, hogy miből tartja fel magát, nem ritkán népes családját az a tanító, kinek évi összes 300—500 forint fizetésén kívül semmi más jövedelme? miből él, ha nem fizeteti ki számára a havi részleteket? No már mi még is azt hisszük, hogy egy kis jóakarattal, előre figyelemmel ezen a bajon is lehetne segíteni. A községi eseléd, például a „bakter“ ha idejében kezébe veheti fizetését, a tanítót se juttassák az uzsorások körmei közé.

Végül megemlitenünk kell még egy nagy bajt, mely már — ha nem is országos, de meggyékben

könnyen végzetessé válható — társadalmi veszély magvát rejti magában, — s abban áll, hogy illetékes hatóságaink nem elég óvatosak a tanítókul meghívottak alkalmazása körül; nem fejtenek ki elég erélyt abban, hogy tanítókul magyar hazafiassan, testvériesen érző, állami törvényeinket feltétlenül tisztelő egyének alkalmaztassanak, azok, pedig, a kik tanítói minőségükben a magyar állam és nemzet ellenségeit mutatták be magukat, a lehetőségig gyorsan ártalmatlanná tétessenek. Van erre is alkalmas törvény, egyházi, világi, — — — untig elég, csak végrehajtani kell, még pedig gyorsan és szigorun, mert az elnézés, a huzavona ebben csak rosszabbá teheti a viszonyokat.

Az elmondottak rövid ismétléseül ajánljuk ezek után: hogy a tankötelesek iskolába küldése, képzett tanítók alkalmazása, fizetésük pontos kiadatása, hazafias működésének ellenőrzése körül hajtassék végre a törvény minden mellékes, egyéni érdekek tekintetbevétele nélkül.

Szántó Miklós.

Közigazgatás.**A gömörmegyei közigazgatási bizottság féleli jelentése az 1887. év első felére.****I. az alispán hatásköréből.**

Az 1887. év lefolyt első felében, a megyei közigazgatás menete rendes és akadálytalan volt; semmi olyan elő nem fordult, ami a rendellenes állapotok és viszonyok közt alkalmazásba veendő rendkívüli intézkedéseket szükségessé tette volna.

A megyei tisztikar törvény szerinti kötelességének teljes buzgalommal felelt meg, és a közigazgatás körébe tartozó ügyek, általában törvényszerű, lehető gyors, elintéztést nyertek.

A megyei tisztizületben több változás történt. Lengyel Andor árvaszéki előadó meghalt, alszámvevői, levéltári segéd állomás rendszeresített, a rimaszombati járási orvos állásáról lemondott. Lengyel Andor helyett ifj. Török László árvaszéki előadónak, dr. Trajtlér helyett dr. Fodor Béla járási orvosnak, Madarász Samu tiszteletbeli aljegyző alszámvevőnek, majd ismét ifj. Török László helyére árvaszéki jegyzőnek és helyére alszámvevőnek Zehery László

egyetlen leányának névnapja. Illő tehát, hogy egy kis vesorát adjon saját ismerősei- s lánya tisztelői részére. . . .

A vendégek egyre érkeznek.

Megkezdődik a vacsora, meg a felköszöntők sora. Kálmán is — mer ő ide sietett — elmondja szive sugallatát, s boldog, ha Piroska egy feléje irányzott pillantását, vagy mosolyát, látja.

A szülők pedig örömkönyeket sirnak a megért 18-ik névnap felett. . . .

Es foly a zajos mulatság, az öröm, csak a kakasszó szakítja végét.

* * *

A leirt esemény után Piroskát egy barátnéja látogatta meg.

Mivel tölthetnék ők el kellemesebben az időt, mint a névnap ajándékok nézogetésével, s azok adományozói bírálgatásával.

„Ugyan mond csak édes Piroska — kérdé többek közt barátnéja — ki hozta ezt a gyönyörű kamélia-csokrot? Vajjon ő is ilyen kedves, mint e csokor?“

„No azt éppen nem mondhatom — válaszoló biggyesztett ajkkal Piroska — Homor Kálmán ur hozta, ki haza jött a karácsonyi szünidőre a budapesti egyetemről.“

„Hisz ezzel még semmit se mondtál olyast, a miért ő ne lehetne kedves!“

„Hátha ép tudni akarod, ám tudd. Atyjának vagyona e hó végével fog megejtetni az árverés.“

„És ez elég ok arra, hogy Kálmán ne legyen kedves?“

„Elég, mert ilyen férj nem volna képes számomra kényelmet, jólétet biztosítani, engem boldoggá tenni.“

„De látod, ne itéld el azért őt, ki atya bukásának nem oka, ki becsületes fiatalember, ki tanulmányai végzetével atya vagyona nélkül is képes lesz egy nőt boldogítani, s ki téged oly gyengéden, oly odaadással szeret.“

Piroska ajakán gnyos mosoly vonult végig. Gondolatai a jövőben kalandoztak.

Szegény Kálmán! ha tudnád, miként nyilatkozik felőled az, kinek egy mosolyáért talán utolsó filléredet adtad ki: bizonyosan feltennéd magadban, hogy küszöbét többé át nem léped, s kiüzöd szivedből balga szerelmed.

T Á R C Z A.**A kápolna.**

Erdő szélén, esedes helyen,
Egyszerű kis kápolna áll;
A zöld fákról keresztjére,
Sok énekes madárka száll.

Békés helyen, hús árnyékban
Fenn áll már rég' idő óta;
Es az erdő oly jó hozzá,
Hogy a vihartól megóvja!

A lemenő nap sugára
A lombokon tör keresztül;
S ugy mosolyg a kápolnára,
Szeliden le a keresztül.

Az én lelkem ilyen erdő:
Benne szívem a kápolna,
Melyet hitem akkor is véd,
Ha e világ rám omolna.

Halmy Gyula.

A ki a gazdagságban vélte feltalálni boldogságát.

(Igaz történetke az életből.)

Tiszta holdvilágos est van, a csillagok milliárdjai ragyognak az égen. Csupós hideg az idő odakünn; mindenki, kinek az lsten egy kis otthont adott, a „bubos“ mellé veszi magát, s onnan neveti a szél kajánkodását, mikor megmegrázza az ablakokat.

De mit is mondok, hogy mindenki a meleg kandallót bujja? Dehogy! Itt-ott találkozik, ki oly vigan lépeget az utcán, mintha csak zenezőnek vélné a lába alatt csikorgó havat.

Itt egy márnika siet a fonóba, hóna alatt tartva rokáját. Hja! közeleg a farsang, már csak azért is magával

viszi Zsuzsi leányát. Amott egy urambátyám megy gyors lépésben a disznótorba, hisz ő nélküle az el sem mulhat. O vitte ott ma a hentes szerepét s most is csak azért futott haza, hogy kiesipje magát, no meg, hogy a kedves „anyjuk“-ját is magával vigye.

A tulsó soron is lépeget valaki. Azaz nem lépeget: fut, rohan. Nem mintha a hidegtől félne. Dehogy! Nem érzi ő most a hideget, a szalonruha csak ugy lebeg is rajta, hisz „hév nyár epeszt“ most az ő „keblét.“ A hó ropogása pedig csak „lackos“ czipőjének visszhangja.

Kezében sötét valami, mire jobban vigyáz, mint két szemére, nehogy valamely ügyetlen éjjeli látogató beleütöközék.

A holdvilágnál is kivehetjük, hogy ez a valami virágcsokor, és ha világos is volna, azt is észrevennők, hogy az a leggyönyörűbb kaméliák, thearózsák, s tudom is én mifele különös virágokból van összeállítva.

Azt mondják, télen kihál a természet. Dehogy hal ki. A szerelmes ember előtt nem. Ilyen előtt nincs akadály. „Elhossa ő a napot s minden ragyogását az égnék.“ még pedig éjjel, ha az imádott ugy akarja. Teremt ő elő nyáron is kavát, jeget, ha nem talál máshol, megmászsa a Montblanc meredek csucsát. Miért ne tudná télen a leggyönyörűbb virágokat, s ha kell a forró égöv minden gyümölcsét, produkálni. Hogy mi áron, az már neki mindegy, ha másnap a „Naphoz“ címzett vendéglőben ebédel is.

Ilyen a szerelmes fiatal ember. Már pedig Homor Kálmánban — mert ő az, ki a csokrot viszi — fulig szerelmeit találunk, kiből a 20 éves szerelmesek rajongásai teljesülve vannak.

* * *

Azon soron, melyen Kálmán halad, egy ház ablakai szokatlanul ki vannak világítva. Ha távolról nem árulja is el a ház imponans alakja, hogy ki lakása ez, de a ki a négy ablakot meglátja, mely a szomszédokéhoz viszonyítva óriási, bizonyosan eltalálja, hogy ez egy olyan valaki „portája“, ki előtt a falu apraja-nagyja kalapot emelhet.

Itt lakik Vidák Ferencz uram, a falu nótárusa. Ma talpon van az egész ház, mert ma nagy nap van: Piroska

választott, levéltári segédnek pedig Kubinyi Bertalan szbirói irnok nevezetett ki.

A vagyon és személybiztonság a rendes viszonyok szerint, nagyobb mérvben veszélyeztetve nem volt, két új esendőségi őrsállomást szerveztetett ugyan, de nem közbiztonsági, hanem szolgálati okok miatt.

A megyei pénztárban kezelt vagyon és értékek 1886. évi számadásai a közgyűlésből kiküldött bizottság által megvizsgáltattak, a bizottság jelentése szerint a pénztárak és alapok, valamint azok számadásai teljes rendben vannak. Ugyanezen eredményt állapítja meg a havonként rendszeresen teljesített pénztári vizsgálat is. Az évi főszorzás befejeztett, alig kielőgítő eredménnyel, mert 591 újonoz 108 póttartaléki jutalékra 418 újonoz soroztatott hadi és 9 póttartaléki szolgálatra, tartozásban maradt 173 újonoz és 99 póttartalékos, honvédséghez soroztatott 98, felülvizsgálatra rendeltetett 138 hadköteles.

A közmunka szolgáltatás — természetben és pénzváltásban — május hó eljöttől folyamatban van, fele illetmény már szolgáltatva is lett.

Elemi csapás: tűz és jégeső, több helyen és nagyobb területeken tett tetemes kárt.

Fegyelmi vizsgálat indítattott, fegyelmi eljárás befejeztett vagy első fokú elintézés alatt áll. Így Albini Márton körjegyző és Zurik János klenóczi bíró ellen, kötelesség mulasztás közbiztonság megbiztatásának hivatalos hatalommal visszaélés vádjá miatt, a fegyelmi ügy hivatali elmozdítás által már másodfokúlag is elintéztetett. Urbán Mihály nagyszabolosi körjegyző ellen hivatalos hatalommal visszaélés miatt — a vizsgálat befejeztetett, tisztí ügyész véleményét adott és már az eljárás is befejeztetett tekinthető. Valentini Lajos berzétei körjegyző ellen a vizsgálat alkalmával sikkasztás büntetettének elkövetéséről alapos gyanúok merültek fel, a nyomozati iratok a kir. bírósághoz tettek át. — Sthymmel rozsnói polgármester első fokú hatóságilag dorgálással büntetett és az eljárási kötelesség megtérítésére köteleztetett. Kubinyi Géza rozsnói járási főszolgabíró ellen a vizsgálat befejeztetett — az eljárás eredménye még nincs befejezve. Valamint szinte hiányzik a jelentés a várgedei körjegyző ellen megindított vizsgálat eredményéről is.

II. A kir. adófelügyelőség hatásköréből.

Az 1887. év első felében a kir. adófelügyelőség hatásköréből csak is azon hivatali személy változás jelentetett be, miszerint a kir. adófelügyelőség alkalmazásában volt pénzügyi fogalmazó gyakornok Hosszu Emil innen az első fehérmegyei területén működő kir. adófelügyelő mellé II. oszt. pénzügyi fogalmazónak nevezetett ki a kir. pénzügyi ministeriumtól, a hivatalos működés mivoltáról, a kivetési és szolgáltatási viszonyok mindenneműségről a kir. adófelügyelőség csak a kezelési eredmény főkimutatásának előterjesztésével számolt. E szerint az 1887. év I. ső felére előírva volt 208654 frt 38 kr. 1886. év végével fennmaradt hátralék 398857 frt 45 1/2 kr. kiróvás felévi összege összesen 607511 frt 83 1/2 kr., melyből a fellebbezés folytán törült 2628 frt 05 1/2 krt. és behajthatatlanság folytán törült 2399 frt 37 1/2 krt. összesen 5027 frt 43 kr., előírt tartozás megállapítva 602484 frt 40 1/2 kr.

Előírt ezen tartozásra befizetett 271370 frt 61 1/2 kr., hátralékban maradt 331113 frt 79 kr. Es jöhet, hogy a szolgáltatást a múlt év hason időszakának szolgáltatási eredményéhez viszonyítva, a folyó évi első fele kedvezőbbnek mutatkozik 1357 forinttal. — egészben mind a mellett, tekintve, hogy a múlt év első feléről 301741 frt maradt hátralékban, az eredmény rosszabb 28109 forinttal és mint hogy a felév kezdetén 208654 frt volt a hátralék tartozás — a hátralék a felév kezdetéhez képest szaporodott 121196 forinttal.

A felév végével az adó elő nem iratott még valamennyi — 284 — adóközségben. Előirandó pedig 794 közvetlen fizető ellen 196823 forint és 75241 községnek fizető 600591 frt 91 kr.

A felév folyamán zálogolás előfordult 224, árverezés 95 eset a főszolgabírók által és zálogozás 6325, árverezés 329 eset a községi előljárók által foganatosítva, 12 esetben árvereztetett ingatlan birtok.

Vidák urat becsület és jószívű embernek ismerte mindenki. De mit ér ez ott, hol az asszony viszi a vezérszerepet s a gyenge férj — a házi béke megőrzéséért — a „papues“ kormányja alatt nyög.

Mind mondom, Piroska 18 éves volt. Neveléséről anyja gondoskodott. Ő a mai kor szellemében akaró leányát nevelni. Francia nyelv, zongora, ének s néhány kötet illem szabály voltak azok, miket Piroskának kellett elsajátítani. Sokszor, nagyon sokszor hangsúlyozta Vidák uram, hogy ez mind szép, de előbb a „szükséges“, s csak aztán a „hasznos.“ Jobb szerette volna, ha lánya kézimunkát, főzést, szóval azt tanulta volna meg, a mi egy jó családnak szükséges. Hanem hát valahányszor a háziasságot hangsúlyozta, mind annyiszor le lett torkolva.

Mert hiszen — Vidákné asszony szerint — ez mind nem az ő gyermekükhöz illő dolog. Főzőkanál, még ez kellene! Hát mire való a cseléd? Jó volna bizony, hisz olyan lenne a keze, hogy . . . csupa kéreg.

Es hát azt el is tudja ő már készíteni amire szüksége van. (Pl. filé, eszkalop vagy tudom is én miféle „nemzeti“ ételeket.)

Piroska gyönyörű lánykává fejlődött.

Aki meglátta, nem hagyta el egy tekintettel.

Azouban nem mindig lakik szép testben szép lélek. A mily gyorsan fejlődött Piroska testileg, azon mértékben fejlődött benne a hiság és nagyravágás. Hisz anyja nem egyszer festette le előtte azt a fényt, gazdagságot s jólétet, melyre szépsége által bizton számíthat.

Es számított is reá. Akiktől ezt nem remélhette, azok iránt hideg, vagy éppen megveto magaviseletet tanusított. Eszrevette ezt később Kálmán is, s a józan fiatalember megtudta tiltani szívének, hogy olyanért nyíljék, ki erre nem méltó.

* * *

Piroska eladó lány lett. Kérő kérőt ért, kosár kosár után ment. Hisz Vidákné asszony tudta mit eszelezkis, de tudta más is, kit szeretne lépre keríteni. Láta mindenki, milyen sürgés forgás van a házbán, midőn egy nyalka fiatal ember — leszálva tájtéző lováról — bemegy.

Ez Csekey Pál, egy gazdag nemesi családnak utolsó

A kir. felügyelő fellebbezése folytán tárgyalattott 36, az adózó fellebbezése folytán pedig tárgyalattott 256 eset.

III. A kir. tanfelügyelő ügyköréből.

Gömörvármegyében 28 község nem bír iskolával. De ezen községek legfőbb 3 kilométernyire vannak távol iskolával bíró oly más községtől, melyhez iskolailag esatolva vannak s így az iskoláztatás lehetősége ezeknek is meg van adva.

Ezen 28 község közül Sztárnya, Királyi és Sz-Király olyan, hová a tankötelesek nagy száma miatt külön iskolára szükség lenne s e tekintetben van is némi előkészület.

A lefolyt félévben keletkezett a pelszezi iparos tanonev iskola, a n.-veszverési és helpai cvoda, összesen 3 tan- és nevelőintézet.

A rendes iskoláztatás menetét e félévben csak az itt-ott felmerült járványos betegségek akasztották meg rövid időre.

A törvény szerint kötelezett tantárgyak s nevezetesen a magyar nyelv is — taníttatnak minden iskolában, s a mi a fő- a tanítók nagyobb része már is elhagyta a szellemelő emléztető eljárást s helyette az értelem — kedély — és akarat fejlesztő módszert használja, mely módszer képes leend a magyar nyelv tanításánál biztosítani a sikeres eredményt.

A tanítók továbbképzésére szolgál a megyében működő 4 tanítóegylet, a hol is azok kellő tevékenységet fejtenek ki.

Hatáskörünkbe eső fegyelmi ügy nem merült fel s tiltott tankönyveket s eszközöket sem találtak közegeink.

E félévben a kir. tanfelügyelő tanügyi utazással 43 napot töltött, mely idő alatt 75 községben 115 tanintézetet látogatott meg s örömmel győződött meg arról, hogy ugy az iskolafentartók mint a tanítók kötelességöknek lelkiismeretesen felelnek meg, a fennálló hiányok évről-évre fokozatosan megszüntetettnek, a tanítás pedig mindinkább belterjesebb lesz a kir. tanfelügyelő szakértő utbaigazításai következtében. Megyei tanügyi fejlettségünk jelen stádiumában a tanfelügyelői iskola látogatást leghathatósabb tényezőnek kell elismernünk. Sajnos azonban, hogy negyed főszer tanintézetünk, az e célra engedélyezett utitálmány esekélyesége s a mindinkább szaporodó irodai teendő mellett, a törvénynek azon intézkedése, hogy a tanfelügyelő minden iskolát évenként legalább egyszer látogassa meg, nem vihető keresztül s tanügyi fejlődésünk nem halad oly gyorsan, mint ezt a szabályszerű ellenőrzés gyakorlása mellett elérni lehetne.

Az egyes helyeken felmerült izr. zugiskolák beszüntetésére a közig. bizottság erélyesen intézkedett s az azok fentartóit pézbírsággal sújtotta.

A vallás és közokt. m. kir. ministerium a ponyva-irodalom erkölcsen s butító olvasmányainak ellensúlyozása, s a mulattatva oktató olvasmányainak köznéppel való megkedveltetése céljából a „Jó könyvek“, „Nóták és Históriai“ s a „Magyar mesemondó“ című népies irányú füzetekből 3800 példányt küldött, mely füzetek 180 iskola könyvtárainak gyarapítása végett szétosztattak.

A község érdeklődése a népoktatásügy iránt a lefolyt félévben is fokozódva nyilvánult jutalom könyvek és ösztöndíjak kiosztása által az évi zárvizsgákon. Hatható s mozzalmat indított e tárgyban a megyei közművelődési egyesület is, mely újabban a közig. bizottság és törvényhatóság által is felkarolt nyári kisedododákat igyekszik községeinket életbeléptetni s e tekintetben már is elismerésre méltó sikerre hivatkozhatik.

Egyebekben a mellékelt statisztikai kimutatás tünteti elő megyei népoktatásügyünk ezen 1887. év első felére vonatkozó állapotát.

Közigazgatás.

Értesítés.

A „Gömörmegyei gazdasági egyesület“ titkári jelentése.

(Vége.)

b) A kurinci földmives iskola derék igazgatójánál kivitte, miszerint ő az egylet számára 1 1/2 hold kísérleti-

sarja, s roppant vagyon egyetlen örököse. A testi és szellemi hiányt pótolta benne a természet anyagilag. Es Vidákné, nemkülönbén kedves lánya, e cserével tökéletesen meg voltak elégedve. Hisz a gazdagság meg van, ez tudná csak Piroskát igazán boldogítani.

Vidák uram látta, hogy itt csakugyan komolyan gondolkodnak. El is határozta magában, hogy erélyesen fog fellépni az ellen, a kit ő gyűlöl, s meg fogja akadályozni, hogy az valaha lányának férjévé legyen.

Csakhogy Vidákné asszony sokkal hatalmasabb volt már a házbán, semhogy Vidák ur késői fellépése változtatott volna valamit a dolgon.

Midőn pedig az orvos Piroska ez időközben történt veszélyes betegsége okát egyedül Piroska kívánságának megtagadásában találta, s mi több, elmezavartól tartott: no ekkor szegény nótárus uram már nem mert ellátni. Feltette gyermekét és saját bőrét . . .

Meg lett az eljegyzés. Közelgett a lakodalom is. Ez alatt a roz nyelvek sok mindent összebeszéltek Csekey Pálról, elmondták mily társaságokban éjjelez kártya mellett, s mily állapotban hagyják ott társai, kifosztott zsebekkel.

Vidákné asszonyt mind ez nem idegeníté el.

Eljött az egybekelés napja is. Az utca zsufolásig tömve volt kíváncsi néppel, mindenki irigy szemmel tekintett azon házra, melynek gyöngye mától fogva a boldogság karjai közt fog lebegni.

Nem így azonban Vidák uram. Az ő szeméből könyvek peregetek, s kebléből mély sohaj tört elő akkor is, midőn gyermekét a négylovas hintóba látta szállani.

A „holtomiglan-holtodiglan“ kimondatott. Piroska boldog volt, kimondhatatlan boldog. Hisz Csekey Pál nevévé lett; birtokosa szerelme tárgyának, a gazdagságnak.

A mézes hetek elmúltak, a nélkül, hogy Piroska boldogságának egét legkissebb felhő is borította volna. Hisz férje minden kívánságát teljesítette, mert módjában állott.

Csekey azonban a házasság életet nem ilyenek képzelte, s igen rövid idő alatt teher lett az ránévze. Az előbbi életmód — melyet neje iránti udvariságból beszűfittetett — ismét szép színben tünt fel előtte.

Hallotta a fiatal ezimborák életkedvének kitöréseit, a pohár csengését, s a pénz varázsló pengését a zöld asztalon.

telepet ad — éppen a kert mellett — s az ahoz megkívántató mindennemű igaz és kézi munkát ingyen szolgáltatja, ugy, hogy a kísérletezéseknél az egyletnek csak a vetőmagokról s a koncentrált trágyanemekről kell gondoskodnia. — így a kísérletezések az egyletnek igen kevés kiadásába kerülnek; a miért is igen kívánatos lenne a kísérletezést különböző trágyanemekkel: mint párolt esontliszt, supperphosfat, chili-salétrom, Thomas-salakkal stb. meg ez öszön megkezdnie. — e célból a párolt esontlisztból 2, a supperphosfatból 1, a chili-salétromból 1, a Thomas-salakkból 3 mmázsát mielőbb megrendelnie.

c) A „Mezőgazdasági rendtartást“ behatóan tanulmányozta, s azt a magas ministerium felhívása folytán véleményes jelentéssel, illetve a még szükségesnek vélt fejezetekkel és §§-okkal ellátta. Ez irányban is szükséges egy szűkebb körű 3 tagból álló bizottságot kiküldeni, ki a dolgot behatóan tanulmányozná s a már kész munkálatot felülvizsgálja, esetleg kiigazítaná.

d) Végül hazánk mezőgazdasága fejlesztése s emelése és az olcsóbb termelhetőség céljából a földmívelési eszközök javításán s újjak feltalálásán fáradozott, s sikerült neki az eddigi vetőgéprendszerrel — mi igen hiányos — egészen eltérő rendszerrel, a vetőmag tökéletesebb elosztását, elhelyezését s a gép könnyű vontathatóságát, könnyű kijavíthatóságát s olcsóságát elérni, ugy, hogy az a legszegényebb gazda által is könnyen beszerezhetővé vált. Ugyanezen vetőgéppel, egyidejűleg a vetéssel, homokrostán áhányt porhanyó istalói trágyával a sorokban lehet trágyázni, s így a gazdát képessé teszi, hogy az eddig termelt istalói trágyája mellett is, minden vetést minden évben friss trágyában veheti, s talaját 30—35 bécsi mázsa istalói trágyához holdanként csak 1/4 mázsa párolt esontlisztet adva is, jobban, sikeresebben megtrágyázhatja a sorokban, mint az eddig, rozsl kezelt trágya — szokásos módon — 25—30 szeke-revel.

Sikerült neki az állati ürületek kezelésénél az eddigiéknél célravezetőbb s az eddigiéktől egészen eltérő kezelési rendszert felállítani, mely mellett s a feltalált egyszerű gépezet alkalmazásával, az állati ürületek belértékéből mi sem vész el, a trágya felfogásához alomszalma nem szükséges — csak az állatok puha fekhelyeül — a szalma 99/100-ad része mind takarmányul használtatik fel, s e mellett a trágyakezelés a legkevesebb költség s fáradságba kerül. Ugyanezen rendszer és egyszerű gépezet alkalmazása mellett, minden legkisebb undor és veszteség nélkül az emberi ürületek is kezelhetők, s így az, a mezőgazdaság javára meg van mentve. S mintán ezen új kezelési rendszer mellett, mindkét rendbeli ürületek 85—95%-nyi viztartalmától megszabadítottatik, ily trágyának szállítására csak 1/10—1/14-ed résznyi igavonó erő vagy vasuti szállítási költség kivantatik, mint eddig.

Feltalált egy új szerkezetű ekét, melylyel az altalaj egyszerű szántás mellett egyid-jűleg 5—6 hüvely mélyen könnyen megporhanyítható kevés igavonó erővel is, s megporhanyítható a nélkül, hogy az altalajból az éretlen vad, nyers föld a feltalajba vétetnek, s ez utóbbinak termékenységeit esökkenethetné, s így igen alkalmas a mély művelésre, mely hazánk száraz éghajlata alatt a mai nap már életkérdéssé vált.

Sikerült neki egy tarlóhántó gépezetet, mint a minő még szintén nem létezik; feltalálta s összeállította, melylyel a tarlóföld 2—3 ujjajira, könnyű erővel és gyorsan feltörhető: két erős lóval, annyi tarló tarthatatik fel, mint közönséges 10—12 ekével, és sokkal ezélszerűbben. Ezenfelül feltalált még több rendbeli kapáló stb. gépet, melyeket gyűlés után lesz szerencsés a tisztelt választmányának apró gépmintakban bemutatni.

Tisztelettel kéri a választmányt, miszerint közérdekű találmányai további kivitelében, s az ország gazdaközönsége előtti megismertetésében segédkezet nyújtani, s az egylet hivatalához képest anyagilag is kellő módon támogatni sziveskedjék. Annál is inkább, mivel minden eszköz, mely nagyban elkészítették az egylet tulajdona marad, s így anyagilag sem áldoz mellette ugyszólván semmit sem.

Továbbá tudomásul veendő még: a) A szolnok-dobokamegyei gazdasági egyletnek az általa Deesen f. é. okt.

Es a szenvedély erősebb volt, semhogy azt a gyenge lelkű férfi legyőzhette volna. Eleinte titokban folytatta, s különféle polgári kötelességeket, mint gyűléseket stb. hozott fel elmaradása okául.

Piroska mindinkább mellőzve lett.

Es midőn Csekeyt a régi ezimborák kinevelték a házasság által elkövetett ballépésért s gyávanak ezimezték, hogy a „papues“ kormányja alatt nyög: meg akarta mutatni, hogy ő oly szabad, mint azelőtt, s nem gátolja őt semmi az eddigi életmód folytatásában.

Ez időtől fogva nyíltan folyt a tivornya, nyelte a kártya-asztal a pénzt. Volt miből. A nap nyugta és kelte ugyanazon helyen találta: a zöldasztalnál.

Piroska buslakodni kezdett. De könyvei csak pillanatsnyiak voltak. Hisz ő a fényűzést kereste. Meg is volt. Volt azért még mindig elég, habár a kártyaasztal napról-napra fogyasztotta . . .

A gazdaság pangani kezdett. Nem volt, ki utánna nézzen. Mert hát Piroska nem azért választotta Csekeyt férjül, hogy neki gondteljes élet legyen.

Mig Csekey társaival tivornyázott, addig házában estély estélyt ért, egyik fényesebb volt, mint a másik. Vendégség vendégség után következett, egyik többre került, mint a másik.

S ha férjének kirjut a tivornyára, miért ne jutna neki a legszükségesebbre?

Egyik selyem ruha alig volt felöltve, már meg volt rendelve a másik, mert az előbbi három hét alatt kiment a divatból. Es ez így ment mindennel, mert Piroska iparkodott, nehogy férje kiadásai fölölmulják az övét.

Minden mulandó az ég alatt. Csepepinkint a hordó is megtelik, de ecapepinkint ki is ürül ám. Csekey nem tudta azt, mily verítékek jár a vagyonszerzés, nem gondolt arra, hogy napról-napra kevesebb, s a mi még van, arra adósság nehezül. Es ilyea formán járt el Piroska is.

Csak akkor ocsudott fel mind kettő, midőn a dobszó elhangzott s az új földesur — egy Iezig zsidó képében, ki pár év előtt még utcahosszat fütörészett — kimondta hogy: „isten hírével, itten nincs helyetek.“

(Vége következik.)

navában rendezendő termény-, állat- és iparkiallításra való meghívása s részvételre felkérése.

b) A pesti első spódium és esontliszt-gyár részvénytársaság ajánlata, miszerint a párolt esontlisztnek ólesón leendő szállítását felajánlja.

c) Az országos gazdasági egyesületnek a harmadik országos sörárpa kiállítás tervezetének s bejelentési ivének megküldése. Igen kívánatos lenne, ha megyénk gazdái is az idei árpatermésükkel a kiállításon minél számosabban részt vennének. A kiállítás október 31-éig tart.

d) A szövetségbe lépett gazdasági egyesületek hatodik nagy gyűlésének azon határozata, mely szerint a gazdasági egyesületek erkölcsileg oda hatni törekedjenek, hogy a gazdák a szalmát el ne adják, hanem gazdaságuk javára használják fel, mivel a szalmakivétel a múlt évben már nagy mérvet öltött.

e) Végül tudomásul és tanulmányozás alá veendő még a hatodik nagy gyűlés által ajánlatba hozott s Kodolányi által bemutatott községi gazdákörök alapszabálytervezete.

Vajda Gyula g. e. titkár.

Hírek és vegyesek.

Személyi hír. Zachar Gusztáv, főiskolánk igazgató tanára súlyos beteggé lett. Ószintén ohajtjuk, hogy egészségét mielőbb visszanyerve, ismét kezébe vegye gimnasiununk tanügyeinek vezetését. Felgyógyulásáig Polnisch János tanár helyettesíti.

Solymosy Elek az országos hírű művész e hó 24-én — szombaton — érkezik városunkba, hogy mint vendég lépjen fel Bokody társulatánál. Felléptei — valószínűleg rövid — sorát a „Tündérhaj”-ban kezdi meg, mire azért hívjuk fel a közönség figyelmét, mert ritkán jut ahhoz, hogy kis színpadunkon első rendű művészszel találkozzék.

Dr. Senka János, kassai gyakorló orvos, városunk egyik előkelő polgárának Senka Józsefnek fia, szintén részt vesz a keleti birodalmakba tudományos czéllal is rendezett kirándulásban.

Névváltoztatás. Ganaj Sámuel nagyrőzei illetőségű és lakos vezetéknevének „Gál”-ra kért átváltoztatása a helyi kormány által rendelkezéssel engedélyeztetett.

Halálozások. Samarjay József városunk egyik legvagyonosabb és legtekintélyesebb birtokosa hunyt el, f. hó 11-én agszélhűtésben. Igen ismert rokonszenves öreg ur volt, kinek elhunytát bizonyára sokan fájjalják. Nyugodjék békevel. — Egy fiatal, előkelő asszony elhunytáról ad a gyszjelentés hírt, Ajtici Horváth Józsefné szül.: Hanvai és Gömöröszkárosi Hanvai Anna elhunytáról. A boldogulat, élete tavaszán, alig pár heti boldog házasság után, f. hó 12-én ragadta ki a kénytelen halál rokonai, és ismerősei köréből. Elhunytával megyénk, legelőkelőbb családjait érte pótolhatatlan veszteség, s a fájdalomban a nagy rokonságon kívül, meggyeszte bizonyára sokan részt vettek. Legyen áldott a boldogult emléke. — Ö. v. S. ró Sámuelné sz. Bradovka Mária a volt pádári ev. lelkész özvegye halt meg f. hó 14-én. A jó lelkű asszonynak városunk lakói közt is sok ismerőse volt, kik, ketség-kívül osztoznak a nagyszámú család fájdalmában. Legyen áldott nyugalma.

A tüzerek, kik majdnem két hóval ez előtt vonultak ki a tégyver gyakorlatokhoz, e hó 22. napján (csütörtökön) főgnak ide visszatérni, — valószínűleg — mindnyajunk öröme.

Két jutalomjátékot rendeznek színészeink e héten. Az első e hó 20. napján fog adani Szabó Károly és neje Kiss Róza jutalmát. Ez alkalommal színe kerül a „Lőcséi fehér asszony”, mely Koszorus irónk Jókai Mór hasonczimű regénye után lett Batori Románésik Mihály által színe alkalmazva. E színdarab meséje megyénk történetéből is tartalmaz több érdekos adatot, annál inkább ajánlhatjuk tehát közönségünk figyelmébe ez előadást, miután a jutalmazandók a pártolásra szintén érdemessé tették magukat. A második jutalomjáték csütörtökön, e hó 22. napján leend az igazgató, Bokodyné Máthé Róza javára. A jutalmazandó, iránti szívességéből ezúttal még egyszer fellép Jászai Erzsébet asszony is, kit a közönség közelebb rokonszenvesen fogadott. — Bokodyné eddigi működése különben annyira kielégítette a hozzá fűzött várakozást, hogy méltán feltételezhetjük, miszerint közönségünk méltánylata ez előadásban tömeges látogatásban fog nyilvánulni annál inkább, mert ez alkalommal — ha jól emlékezünk nálunk először — adandó „Ágnes asszony”, Lukácsy Sándor egyik legsikerültebb népszínműve, maga is újdonság.

A losonczi gyujtogatással kapcsolatban sok mindenféle „mende-monda” igyekszik nálunk is hívókra találni. E hírlések közt bizonyára nem utolsó az sem, hogy városunkba is, — még pedig hivatalos kézbe — fenyegető levél érkezett volna, mely szerint Losonc elpusztulása után Rimaszombat s azután Putnok következnek. Hát ez a féltékeny lelkűek rémítésére elég silányul kigondolt otrombaságnál nem egyéb, olyan valótlán hír, melynek könnyelmű terjesztői okosabb dolgokkal is tölthetnék idejüket. A szomszéd város veszedelme különben intő példálul szolgálhat nekünk is arra, hogy ovatosak legyünk, főleg tartsuk rendben és kéznél a vizet és tüzoltó szereket, mert a mostani száraz időben rajtuk a legkisebb mulasztás is keményen megboszulhatja magát.

A rimaszombati egyesült prof. főgymnasiumban az 1887—88-ik tanévre szept. 10-ig beiratkozott 210 növendék. Ezek közül 209 nyilvános és 1 magántanuló. — A növendékek osztályonként a következőleg oszlanak meg: az 1-ső osztályban 59 rendes és 1 magántanuló, — a 2-ik osztályban 40, — a 3-ikban 37, — a 4-ikben 23, — az 5-ikben 15, — a 6-ikban 14, — a 7-ikben 12, — a 8-ikban 9, — összesen 210 tanuló. Ezek közül 55 rimaszombati, 155 pedig vidéki.

A rimaszombati egyesült prof. főgymnasiumban a megüresedett tanári állomások, folyó hó 16-ikán töltöttek be. Megválasztattak az 1887/8-ik tanévre Szabó József segédlelkész, lapunknak egyik kiváló s fordításairól széles körben ismeretes munkatársa és Horváth György tanárjelölt, ki a genfi és zürichi egyeteméről a nyáron jött vissza. E két választást minthogy a minister joga az illető tanszékek betöltése, különösen pedig az utóbbit a vallás és közoktatásügyi ministernek is meg kell erősítenie. Rajz és tornatanárrá Schönleutner Károly, ki jelenleg a csurgói ev. ref. gymnasiumban működik, választatott meg három pályázó közül. Így a tanárok tömeges eltávózása folytán megüresedett helyek, bár részben ideiglenesen, be van-

nak töltve s jelentékeny teher fog leszállani a jelenleg is működő tanárok válláról, midőn 3, illetve négy tanár teendőit kellett maguk között felosztani, hogy a tanítás menete meg ne zavartassék. Ugyancsak ezen gyűlésen Sárkány Imre rendes tanárrá leptetett elő.

A helybeli közs. el. fűskolába beiratkozott az I-ső osztályba 52, II-ikba 41, III-ikba 48, IV-ikbe 37, V-ikbe 13, VI-ikba 7, összesen 198 növendék, ezek közül helybeli 186, idegen 12.

Postaforgalmunk minőségéről meglepő képet nyújtanak csupán 10 nappól is a következő számok: érkezett aug. 6-tól 15-ig Ausztrliából bérmentes levél 209, bérmentes levél — egyszerű levelezőlap 99, nyomtatvány 127, hírlap 63, áruminta 9, portomentes levél 11, ajánlv. portomentes levél 4, magánlevél 19, egyéb lev. p. küld. 7. — Bosznia (megszáll. tart.) bérmentes levél 2, egyszerű levelezőlap 1. — Dániából bérmentes levél 4. — Franciaországból bérmentes levél 1. — Németalföldről egyszerű levelezőlap 1, egyéb lev. p. küld. 1, ajánlv. egyéb lev. küld. 1. — Németország és Helgolandból bérmentes levél 4, nyomtatvány 36, ajánlv. magánlevél 1. — Olaszország és Sauec-Marinóból bérmentes levél 1. — Ruméniából ajánlv. magánlevél 1. — Sveiczből bérmentes levél 1. — Észak-amerikai egyesült államokból bérmentes levél 1, hírlap 2, ajánlv. magánlevél 1. — Belföld bérmentes levél 1559, bérmentes levél 10, egyszerű levelezőlap 786, válaszos levelezőlap 16, nyomtatvány 366, hírlap 1659, áruminta 5, portomentes levél 1336, egyéb lev. post. küld. 4, ajánlv. portomentes levél 85, postai megbízás 5, magánlevél 242, egyéb ajl. lev. post. küld. 3, express 8, tértivény 2, tudakozvány 7, hírlapelőfizetőnek 16 összesen 6713 darab. — Indított aug. 16-tól 25-ig Ausztriába bérmentes levél 110, egyszerű levelezőlap 93, hírlap 1, áruminta 1, portomentes levél 11, ajánlv. portomentes 3, magánlevél 17, egyéb ajl. lev. post. küld. 2. — Dániába bérmentes levél 3. — Németországba bérmentes levél 3, egyszerű levelezőlap 1, ajánlv. magánlevél 1. — Ruméniába ajánlv. magánlevél 2. — Északamerikai egyesült államok bérmentes levél 3, ajánlv. magánlevél 1. — Belföld bérmentes levél 1277, bérmentes levél 18, egyszerű levelezőlap 821, válaszos levelezőlap 1, nyomtatvány 46, hírlap 186, áruminta 1, portomentes levél 1331, ajánlv. portomentes levél 109, magánlevél 182, egyéb ajl. lev. post. küld. 2, express lev. post. küld. 3, tértivény 1, tudakozvány 4, összesen 4165. e szerint 10200 darabot meghaladó volt most is, a mikor a forgalom rendszerint legkisebb.

A pénzügyi adminisztráció reformjának alapelvei, mint a „P. H.” mai számából értesülünk, meg vannak immár állapítva a pénzügyministeriumban. A reform a pénzügyigazgatósági, adóhivatali, bélyeg- és illetékszabási adminisztráció egyesítésének eszméjéből indul ki oly módon, hogy minden megyében lenne egy-ily egyesített hivatal (kisebb szomszédos megyék közül kettőre terjesztetnek ki egy-ily hivatal működési köre). A reformtól különben csak igen kis mértékben várják a személyzet létszámának redukálását; a fő elönyt a koordinált pénzügyi hivatalok közt eddig folyt sok iratváltásnak megszüntetésében látják, a mi nem csak az adminisztrációt teendő gyorsabbá, de az államkincstárra nézve pénzügyi előnyöket is fog maga után vonni.

Színházi műsor: Vasárnap, szept. 18. Betyárkondóje. Abonyi Lajos jeles énekes népszínműve. Kedd, szeptember 20-án. Szabó Károly és neje jutalomjátékai: A lőcséi fehér asszony. Jókai Mór hasonczimű regénye után. Szerda, szept. 21. Harpagon, a fősvény. Molière klasszikai remek vigjátéka. Csütörtök, szept. 22. Jászai Erzsébet a vendégfelléptével, Bokodyné jutalomjátékai, először: Ágnes asszony. Lukácsy S. jeles népszínműve.

Igazságszolgáltatás Magyarországon. (Három per története.) Ista és kiadta szentmiklósi és óvári Pongrácz Bálint. Szerző e művében reá mutat a magyar állam szerkezetében tapasztalható hiányokra, — értekezik a képviselők függetlenségéről és azoknak teendőiről, — előjaja három pernek részletes történetét és reá mutat ezen három pernek elkövetett törvénytelenégekre; — tárgyalja az igazságszolgáltatás eszelekményét és reá mutat, miképen kell szerkeszteni az ítéleteket; értekezésében kiterjeszkedik a kir. tábla és curiai bírának kötelezettségeire is, — végre az olvasóval tart állami tanácsot azon teendőkre nézve, a melyek államunkat követendő példaként tüntetnek fel mások előtt. A könyv, melynek díszes kiállításról Kovács Mihály nyomdája kezeskedend, folyó évi októberhó elején jelenik meg. Előfizetési ára 1 frt 50 kr. Bolti ára magasabb lesz. Az előfizetési pénzek folyó évi október hó 1-sejéig Rozsnyóra. Kovács Mihály könyvnyomdájába küldendők. — Gyűjtőknek nyolez példány után egy tiszteletpéldány jár.

Színház.

Szombaton, e hó 10-én színe került „Rongyszédő” Pyat Felix régi bír, de ma is hatásos színművében Bokody remekét, ki Jean apó szerepében oly mesteri alakítást mutatott be a nagyszámú és díszes közönségnek, melylyel ez estét valóban ünnepvé emelte, — a mint hogy esakugyan ünnep is volt az Bokodyra nézve, ki nálunk ez uttal érte meg szerepléseinek 30-dik évfordulóját. — Hajlandók vagyunk, e körülménynek tulajdonítani azt, hogy ez estén „telt ház” örvendeztette meg az igazgatót. S e ki-tüntetetés koszorú nélkül is eleget mondott. Különbén ez estén Jean apó legkisebb részletekig műgondnal, hatalmas erővel kidomborított jellem alakítása töltötte be a színpadot, mellette már a mű természeténél fogva is, a többi alakok háttérbe szorultak. De nem tagadjatjuk el, hogy Bokodyné Dittér Mária rokonszenvesse tudta tenni magát. Szabó Hoffman barója megmaradt közönséges gyilkosnak. Hiányzott belőle a jobb körök sima modora, a végzete által büntölt bűnbe sodort gonosztevő agyafurtsága egyébiránt lelkiismeretesen igyekezett szerepébe élni magát, a többiek is törekedtek valamivel járulni az est sikeréhez.

Vasárnap 11-én Jászai Erzsébet a vendégjátékai adattól „Az igmándi kispap.” Berezik Árpád népszínműve. Jászai kisasszony, ki a koppenhágai Victoria színháznak tagja volt, szép, üde, jól iskolázott hang felett rendelkezik, melylyel ügyesen tud bánni. Játékaról azonban nem mondhatunk ennyi dicséretet. Lehet, hogy nincs a magyar népszínműhöz szokva. Magyar szókijetése is idegenszerű volt, a mi szintén megmagyarázható a hazájától való hossz-szav távóllét által. Mindamellett ezen első kísérlete elég

sikerültnek mondható, e mellett bizonyítottak a nagy számú közönség részéről gyakran kifejezett tetszésnyilatkozatok is. Tolnayné Stellája igen jó volt, s hozzá még egy dalolt, mint egy filemile... (ez — „tetszik tudni” — egy bájos dalú madárka). A közönség vele szemben sem fukarkodott tetszése jeleivel: kijuttott neki is a méltán megérdemelt újrászólásból és tapsból. Bokody alakításáról csak dicséretet mondhatnánk, ha nem kellene ezzel ismétlésekbe bocsátkoznunk. Szabóné nagyon is áhítozas tanítónét mutatott be a valódi anya rovására. Bagi a czimszerepben jó lett volna, ha a szerepét jobban tudja. A többiek, különösen Krasznainé és Aranyossy, dicséretreméltó buzgalommal segítettek a többiek, hogy a közönségnek jó előadást mutassanak be.

Keddén 13-án Krasznainé Málnár Vilna jutalomjátékai adattól Almássy Tihamér bohózatos vigjátéka „A szobaczcizus.” Nem tudjuk, mit esodáljunk inkább: Krasznainé rosz izlését-e, hogy jutalomjátékára ezt a darabot választotta, vagy Bokody tevédsét-e, hogy ily féreznunkát egyáltalán színe hozat? Ha Almássy Tihamérnak tetszik a népszínház egyik-másik primadonnája számára ily silány darabot írni, s ez a népszínházban megbukik, akkor a mi közönségünknek semmi szükségé rá, hogy ilyen darabot végignézen. A hiba ezúttal talán az igazgatót terhel, kinek kötelessége lett volna Krasznainét lebeszélni e darab színrehozataláról még akkor is, ha ez erősen ragaszkodik ahoz, hogy ezt választja jutalomjátékául. Hajlandók vagyunk azt hinni, hogy Bokody nem ismeri a mi közönségünket. Az előadás a lehető leggyengébb volt: kapkodás, szerep nem tudás jellemezte elejétől végeig; csak Tolnayné képezett némi kivételt, ki lelkiismeretesen törekedett élethűen adni a czimszerepet. A többi szereplőket megkíméljük a mentegetéstől. Szóval, látszott a játszókon is, hogy tudják, miszerint rosz munkát végeznek. S ilyen rosz munkának vette a közönség a darabot is, meg az előadást is. Krasznainé pedig okulhatott, megtanulhatta, hogy jövőre ne válasszen jutalomjátékául oly darabot, melyet bevégezett művészek sem tudtak megmenteni a bukástól.

Szerdán 14-én bérletben „Agglegények iskolája.” A mű teli van józú humorral, szellemes dialogokkal, melyeket az előadók ügyesen kiaknáltak. Bokody Doromb szerepében remekül alakított, kitűnően játszott. Bokodyné, mint Ligeti Aranka, kellően és természetességgel játszott. Szabó, mint Dombai zenetanár szintén kielégítően oldotta meg nehéz feladatát. Aranyossy több higgadsággal nagyobb sikert aratott volna. Krasznainé és Tolnayné kiesiny szerepükben szintén jók voltak, különösen Krasznainé, abban a jelenetben, mikor Dombai szerelmet vall neki, remekelt. Az előadás általában kerekded, összesség volt. Kötelességünknek tartjuk figyelmeztetni a társulat egy-néhány tagját azon rosz szokásra, hogy úgy ejtik ki az egyes szavakat, mintha mindegyik kottára volna szedve. Az ilyen hanglejtés — az utolsó szótag hangsúlyozása — ellenkezik a magyar hangsúlyozás törvényével, s fűlsértő, különösen ott, a hol ez gyakran egy egész jelenetben átismétlődik, mint azt pl. ez este Aranyossynál hallottuk.

Csütörtökön 15-én, Bagi Gyula jutalomjátékai az „Arany paraszt” — — adattól volna, ha lett volna közönség. Nagyon sajnáljuk, hogy egy fiatal, törekvő, tehetséges színész épen nálunk találkozott ilyen hidegséggel. Bizony nem érdemelte meg.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázat.

814. — A vezetésem alatti rimaszombati kir. törvényszéknel, lemondás folytán üresedésbe jött — évi 360 frt segélydíjjal javadalmazott joggyakornoki állomásra ezen-nel pályázatot nyitok

Felhívotnak ennélfogva mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, szakképzettségüket, nyelvismereteiket, s eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal kellően felszerelt, sajátkezűleg irt folyamodványaikat ezen hirdeteménynek a hivatalos lapban harmadszor megjelenésétől számítandó két hét alatt, a közhivatalban állók főnökeik útján hozzám annyival inkább adják be, mert a netán később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Rimaszombatban, 1887. szeptember 10-én.

Fornét, kir. törvényszéki elnök.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

4725/kt. 887. sz. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Tirma János** végrehajthatónak **Szlávik György** és **András** végrehajthatást szenvedő elleni 95 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Babaluska határában fekvő babaluski 4. sz. tjkvben foglalt Szlávik György és András nevében álló 1—15. sorsz. $\frac{2}{3}$ urb. telekre, 3. számú házra urb. erdő s legelő illetőségére az árverést 1463 frt ezennel megállapított ki-kiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi szeptember hó 22-ik napján déli-éltől 10 órakor Babaluska községben a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított ki-kiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 146 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-venyt át szolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi július hó 25. napján.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Hánrich Lajos, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

219/vgr. 887. sz. — Alóli bírósági végrehajtó ezenel közli, hogy a nagyrőzei kir. járásbírósnak 1884-ik évi 2459-ik számú végzésével Botto Gyula ügyvéd által képviselt **nagyrőzei kölesön seg. egylet** felperes részére **Pixa Károly** pohorellai lakos alperes ellen 1000 frt tőkekövetelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt ingóságokra a fentidézett kir. járásbírósnak 1887-ik évi 2041-ik számú végzésével az árverés elrendelvé, annak leendő megtartására határidőül **1887. évi szeptember hó 29-ik napjának d. e. 9 órája** Pohorellán alperes lakásán kitézik, a mikor a bíróság lefoglalt alperes tulajdonát képező egy telekkönyvezetlen, fából épült, faszindelyvel fedett 269. sorszám alatti háznak, csűr-, istálló-, kocsiszin és udvarnak fele részére, mely ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett — szükség esetén becsáron alól is eladni fognak.

Felhívtnak mindazok — kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, s mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alóli kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényt határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagy-Rőzén, 1887. évi szeptember hó 10-én.
Ecséghy József, kir. bírósági végrehajtó.

Bérbeadás.

Nagy-Rőzén, a főtéren szép és igen alkalmas helyen, egy üzlethelyiség, melyben **negyven év óta** virágzó üzlet áll fenn, 1888-ik év február 1-től bérbeadandó. Ez üzlethelyiség áll egy jól berendezett bolti helyiségből és raktárból, továbbá négy szoba, konyha, kamara és pincéből álló lakásból. Ertekezhetni lehet a tulajdonos **ö. v. Hainczl Józsefnővel** Nagy-Rőzén. 1-3

Árverési hirdetmény.

1315. sz. — Nagy-Rőze r. t. város tulajdonához tartozó királyi kisebb haszonvételek és pedig:

1. Italméresi jog bent a városban, mely 3 városi és egy magán épületben gyakoroltatik.

2. Mészárszék vágóhíddal és hozzátartozó jégveremnek fele.

3. Fürdő helyiség italméresi joggal a szeszárulás kizárásával, 1888-ik év január hó 1-től kezdve, három egymásután következő évre **folyó 1887 ik évi szeptember hó 26 án d. e. 9 órakor** a városház tanácstermében megtartandó nyilvános árverésen bérbeadni fognak.

Az árverési feltételek alólirott polgármesteri hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Kelt Nagy-Rőzén, 1887 ik év augusztus hó 26 án.
3-3 **Stefancsik Károly**, polgármester.

Alapított 1816-ban.

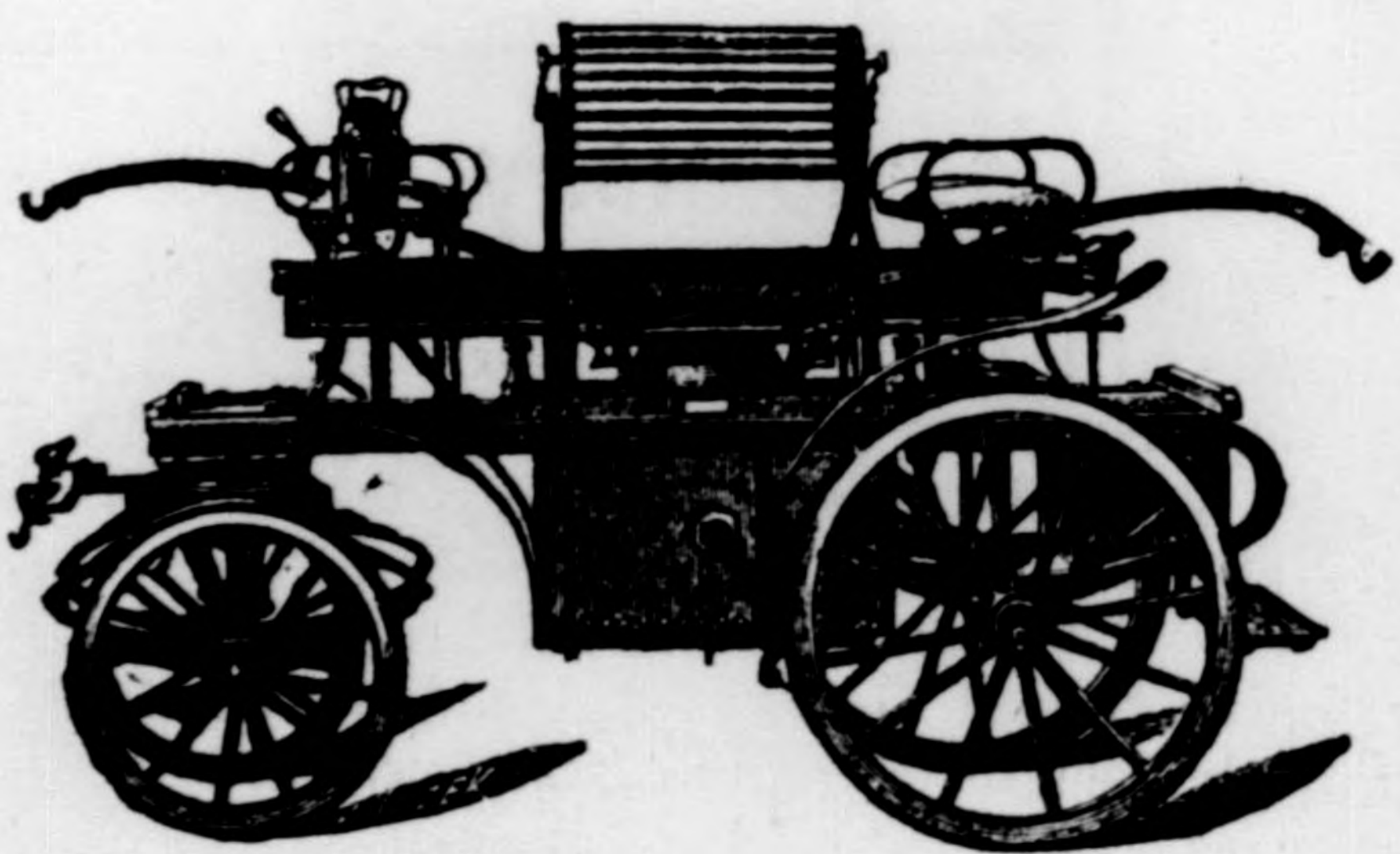
Seltenhoffer Frigyes fiai

legelső magyar, cs. k. szab.

tűzoltó-szerek, gép-szivattyu, kutyára, harang- és érc-öntöde

Sopronban. 2-*

Ajánlja a t. községi előjárók és t. gazdaközönség b. figyelmébe, saját soproni gyárában készült legjobb szerkezetű és legnagyobb munkaképességű **tűzifecskendőit**, minden nagyságban,

ugyszintén **gőz-szivattyu- és tűzoltó felszereléseket** legolcsóbb árban; elfogad továbbá **harangöntéseket** és minden e szakmába vágó gépezet készítését és javítását. — Minden általa készített gép munkaképességeért és kitűnő szerkezetéért **öt évi jótállást vállal.**

Mindennemű felvilágosítással legkészségesebben szolgál felsőmagyarországi képviselője:

GESCHEIT BÉLA,
Putnokon és Tornallyán.

Hazai gyártmány.

1-3

Kiadó lakás.

Rimaszombatban a főtéren 6-ik számú házban az egész első emelet a hozzátartozó helyiségekkel, folyó évi október elsejétől kiadó.

Bővebb értesítést nyerhetni

ö. v. Ujházy Tivadarné urnónél.

Árverési hirdetmény.

Jólsva r. t. város tulajdonához tartozó királyi kisebb haszonvételek és pedig:

Négy városi és négy magánépületben nyitható italméresi jog;

Alsó malom;

Vásár és helypénzszedési jog;

nemkülömben a városi fürdőhelyiség, a szeszárulás kivételével, gyakorolható italméresi joggal **1888. évi január hó 1-től 1891. évi december hó 31-ig terjedő három évre** — illetőleg a malom 1887. évi november hó 1-től 1890. évi október hó 31-ik napjáig — folyó évi **szeptember hó 29-ik napján, d. e. 8 órakor** Jolsva városházának tanácstermében megtartandó nyilvános árverésen, esetleg ajánlatok útján, bérbe adni fognak.

Az árverési feltételek alólirott polgármesteri hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Kelt Jólsván, 1887. évi szeptember hó 9-ik napján.

REMENYIK EDE, polgármester.

Husmérési jog bérbeadás.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság salgótarjáni gyári és salgó-bányai telepein lévő mészárszékben gyakorolható husmérési jog bérbeadására, — az 1888-ik évi január hó 1-től számítható három, esetleg öt egymásután következő évre — ezennel pályázat hirdetik.

A marhabusra vonatkozólag **aláp-ár** gyanánt a losonezi csász. kir. katonaság részére évről-évre megállapított husár, — a többi husnemekre vonatkozólag pedig a salgó-tarjáni piaczi, illetve a helybeli bányatársulatnál érvényes husár — mérvadó, mely alapárak arányában fog évenként vállalkozóval a husár megállapíthatni.

Vállalkozótól bérösszeg fizetés nem kívántatik, azonban tartozik biztosíték gyanánt 1000 frtot megfelelő értékben letenni.

Ezen mészárszék évi forgalma 25 000 frt.

A gyári és bányai személyzetnek — előirt hitelre kiszolgáltatandó husérték minden hóban a beadandó számla szerint a társulati pénztár által fizetetik.

Ajánlatok f. évi október hó 1-ig alólirott élelmezési intézet igazgatóságához — hol minden e vállalkozásra vonatkozó egyéb feltételt megtekinthető, valamint bővebb tájékozás nyerhető — nyujtandók be.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság tiszt. nyugdíj-intézetének élelmezési üzlete Salgó-Tarjában.

4-4

Táncztanítási jelentés.

Tisztelettel hozom az érdekelt szülők és gyámok tudomására, miszerint az évenként Rimaszombatban megtartatni szokott táncztanítási tanfolyamot folyó évi november hó elsején kezdem meg.

Rimaszombat, 1887. szept. 15.

ZSEMBERY ADOLF, táncztanító.

HERCZ ZSIGMOND

gazd. gépgyára és vasöntödéje.

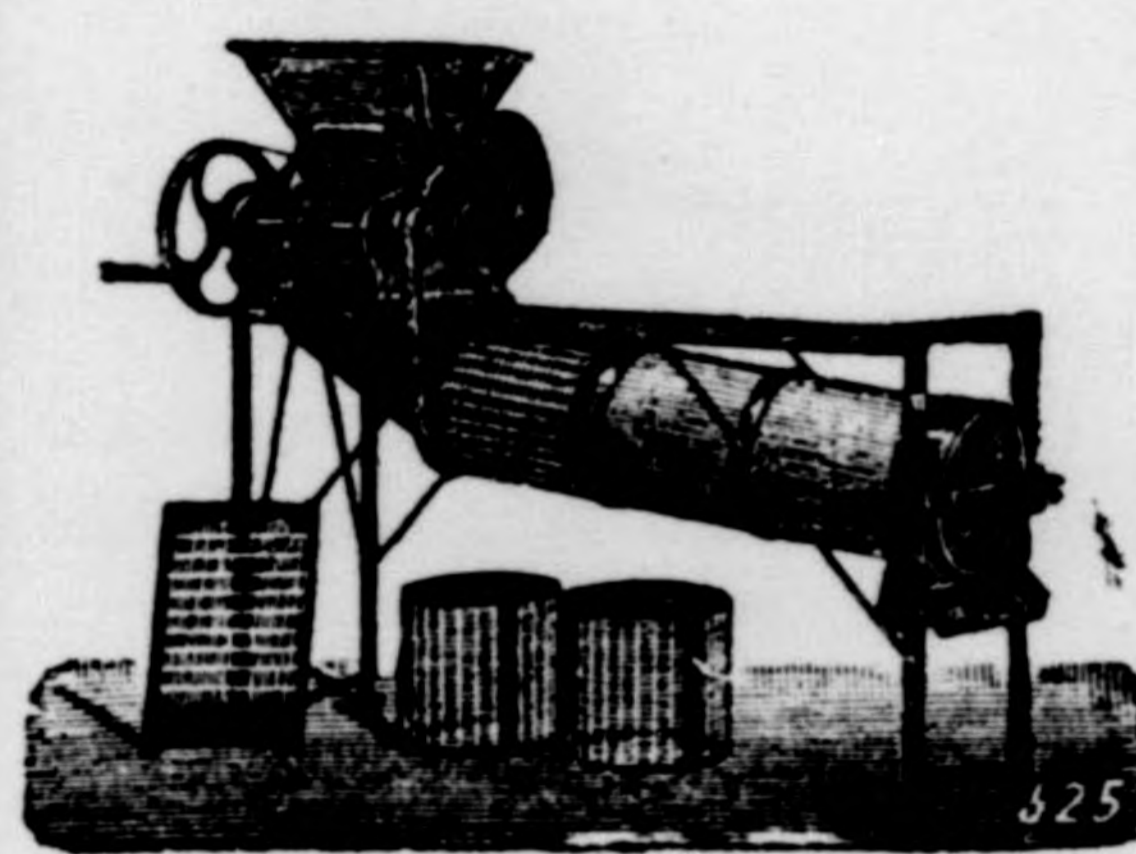
Clayton & Shuttleworth gépgyáranak képviselője
Miskolczon.

Mindig készletben vannak

Clayton & Shuttleworth-féle Backer rosták.

3. sz. alsó záró szerkezettel, 8 szitával . . . 92 frt.
5. sz. kettős záró szerkezettel, 11 szitával . . . 112 frt.
CP. jegyű záró szerkezettel, 10 szitával . . . 72 frt.
CPD. jegyű záró szerkezettel, 10 szitával . . . 87 frt.
Zsakoló készülék tisztító rostához . . . 52 frt.
Uzsgőtisztító . . . 12 frt.

Eredeti Mayer-trieurök (konkolyozók),

zabválasztók, osztályozók; kukoriczamorzsolók kézi, járgány és gőzhajtásra, egy, két és három vasu ekék, boronák, rögtörök, földmívelő eszközök: új „Universal Drill” sorvetőgépek, szórva-
vetők, szénagyűjtők

és sajtolók: szab. borsajtók és szőlőzúzók a legolcsóbb árak mellett.

Gőzeséplőgépekhez

a m. kir. miniszterium által előirt **mentőszekrények** (kötszerek) darabonként 7 frt 20 krjával.

6-6

Gépgyáramban bármilyen **gépjavítások** pontosan és jutányos áron teljesíttetnek.

Vasöntödémben bármilyen vastárgyak leöntését eszközöltem.

Kiadó lakások.

Rimaszombatban a főtéren levő **ö. v. Simon Neituszné**-fele ház **emeleti helyisége** egészen, valamint a **földszinten** egy **három szoba, konyha, kamra, pincze** és **padlásból** álló kényelmes lakás **1887. évi október hó elsejétől** bérbe kiadó lesz.

Ugyanazon házban **1888. év május hó elsejétől** egy **nagy bolt**, hozzátartozó lakás és mellékhelyiségekkel szintén kiadó lesz.

Felvilágosítással készséggel szolgál a tulajdonos **ö. v. Simon Neituszné** Rimaszombatban a „Huszár” vendéglőben.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, eperjesi-ut 6. sz.

ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit, nevezetesen:

Sorvető gépeket,
Szórva-
vető gépeket,
Ekéket, Boronákat,
Hengereket, Lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szőlőzúzókát;

továbbá mindennemű

Szivattyúkat,
Gőz-
gépeket és gőzkazánokat,
Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tarjuk gyárunkban.

Gazdasági gépeink képes valamint öntödének gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

4-5

